

تأثیر محلول پاشی با سولفات پتاسیم و کلرور کلسیم بر عارضه

پژمردگی و خشکیدگی خوشه خرما رقم مضافتی

روستا، محمد جواد

استادیار موسسه تحقیقات خرما و میوه‌های گرمسیری

در سالهای اخیر عارضه پژمردگی و خشکیدگی خوشه خرما در مناطق مهم خرماخیز کشور از جمله جیرفت، بم و کهنوج شیوع یافته و تاکنون خسارت‌های فراوانی به نخل کاران وارد نموده است. وجود این عارضه تنها از ایران گزارش شده و در هیچ یک از کشورهای خرما خیز دنیا مشاهده نشده است. هر چند بررسی‌های زیادی در رابطه با شناسایی عامل ایجاد عارضه انجام گرفته ولی تاکنون عامل قطعی آن شناسایی نگردیده است، اما آنچه مورد تایید اکثر محققان می‌باشد این است که شرایط نامساعد جوی و تنش‌های محیطی در ایجاد و تشدید عارضه موثر می‌باشد. برخی محققین هم اعتقاد دارند که عدم تغذیه متعادل می‌تواند در این امر دخالت داشته باشد. با توجه به نقش کلسیم در استحکام دیواره سلولی و نقش پتاسیم در افزایش مقاومت گیاه به تنش‌های محیطی و آفات و بیماریها و همچنین تأثیر تغذیه متعادل در تأمین سلامت گیاه، این بررسی با هدف کاهش شدت عارضه خشکیدگی خوشه خرما بر روی رقم مضافتی در سال زراعی ۸۶-۸۷ در جیرفت به اجرا در آمد. طرح مذکور با ۶ تیمار یک درختی در ۴ تکرار و در قالب طرح بلوک‌های کامل تصادفی اجرا گردید و تیمارها عبارت بودند از:

۱- تیمار شاهد (فقط مصرف کود ازته)

۲- مصرف کودهای حاوی عناصر پرمصرف و کم مصرف (ریزمغذی)

به روش چالکود

۳- محلول پاشی با محلول کلرور کلسیم خالص با غلظت ۵ در هزار

- ۴- اعمال تیمار ۲ + تیمار ۳
 ۵- محلول‌پاشی با محلول سولفات پتاسیم خالص با غلظت ۵ در هزار
 ۶- اعمال تیمار ۲ + تیمار ۵

آبیاری درختان به روش تشتکی و هر ۷-۵ روز یکبار و عملیات محلول‌پاشی در ۴ مرحله به ترتیب ۲، ۴، ۱۰ و ۱۵ هفته بعد از عمل تلقیح خوشه گل آذین انجام پذیرفت. نیمی از کود ازته (اوره) و تمام کود سولفات پتاسیم همزمان با مصرف کودهای حاوی عناصر کم مصرف در بهمن ماه و نیم دیگر کود ازته در اردیبهشت ماه مصرف گردید.

نتایج حاصل از اعمال تیمارها نشان داد که محلول‌پاشی با سولفات پتاسیم و کلورر کلسیم به تنهایی و یا همراه با کودهای حاوی عناصر کم مصرف (به صورت چالکود) باعث کاهش قابل توجه و معنی‌دار درصد خوشه‌های خشکیده و افزایش عملکرد گردیده است. در این میان تاثیر تیمارهای حاوی پتاسیم بیشتر بود، به طوری که محلول‌پاشی با سولفات پتاسیم به تنهایی و یا همراه با مصرف خاکی عناصر کم مصرف باعث شد درصد خشکیدگی خوشه‌ها از ۶۹ درصد در تیمار شاهد به ترتیب به ۱۹/۷ و ۲۱/۲ درصد میوه‌های خشکیده از ۶۶/۵ درصد در شاهد به ترتیب به ۷/۵ و ۱۰/۴ درصد کاهش و عملکرد به ترتیب به میزان ۶۶ و ۶۵ درصد افزایش یابد. این نتایج برای اولین بار نقش و اهمیت عنصر پتاسیم و عناصر کم مصرف را در کاهش عارضه خشکیدگی خوشه خرما به خوبی نشان می‌دهد.